

Sigurnost i upravljanje granicom

Misija pruža podršku Bosni i Hercegovini u očuvanju otvorene i sigurne granice. Podrška u ovoj oblasti definirana je OSCE-ovim Konceptom granične sigurnosti i upravljanja granicom koji je zasnovan na učešću svih tijela vlasti i promoviranju saradnje među svim nadležnim agencijama, kao i međunarodne saradnje. Misija pomaže u uspostavi sistema integriranog upravljanja granicom i sigurnosti granice koji efikasno sprječava sve oblike prekograničnog kriminala i prijetnji, istovremeno omogućavajući neometano kretanje ljudi, roba i usluga, te obavljanje komercijalnih djelatnosti.

Ključni izazovi

Složeni sigurnosni izazovi sa kojima se suočava BiH – poput kretanja terorista i trgovine ljudima i kulturnim dobrima – zahtijevaju hitne korake u pravcu daljnje

integracije sistema upravljanja granicom, uključujući unapređenje međuagencijske i prekogranične saradnje kao i saradnje između civilnih i vojnih struktura, širenje primjene moderne tehnologije i poboljšanje kriznog planiranja.

Porast broja migranata, izbjeglica i tražilaca azila koji ulaze u BiH od 2018. godine, u velikoj je mjeri opteretio ljudske i finansijske resurse nadležnih institucija. Prema službenim podacima, u januaru 2024. godine, broj ovakvih ulazaka u BiH (2.953) je bio gotovo udvostručen (1.7 puta veći) u odnosu na prethodnu godinu (1.781) što je četverostruko više nego 2022. godine (429) ¹.

Istovremeno, Granična policija Bosne i Hercegovine suočava se s nedostatkom osoblja, s obzirom na to da je u januaru 2025. godine popunjeno samo 70 posto² radnih mjesta. Štaviše, mehanizmi za koordinaciju na

operativnom nivou i razmjenu informacija među agencijama su nedovoljni, posebno oni za upravljanje migracijama i krizama na granici.

BiH nedostaju sistemi naprednih informacija o putnicima (API) i evidencije podataka o putnicima (PNR). Unatoč nedavnom napretku, vlasti u BiH tek trebaju pristupiti izradi pripadajuće nacionalne politike i vremenskog okvira za njenu realizaciju. Nepostojanje tih sistema otežava blagovremeno otkrivanje sumnjivih obrazaca kretanja i identifikaciju kriminalaca i njihovih žrtava – uključujući tu i kretanje terorista. Uz to, BiH i dalje trpi posljedice slučajeva

¹ <https://bih.ion.int/sites/g/files/tmzbd11076/files/documents/2025-01/bosnia-and-herzegovina-migration-response-situation-report-30-december-2024-5-january-2025.pdf>
² <https://n1info.ba/english/news/bosnias-border-police-faces-severe-staff-shortages/>

prevare i krađe identiteta. U 2024. godini, Granična policija BiH privremeno je oduzela ukupno 339 dokumenta zbog sumnje na krivotvorenje.

Nezakonito pljačkanje arheoloških nalazišta i ilegalno prekogranično krijumčarenje ukradene kulturne baštine i umjetničkih djela i dalje predstavlja izazov koji treba riješiti. BiH, koja se nalazi na tzv. balkanskoj ruti, je i tranzitna zemlja i konačna destinacija za ukradene umjetnine. Nezakonita trgovina kulturnim dobrima tijesno je povezana s transnacionalnim organiziranim kriminalom, pranjem novca i korupcijom.

Uloga Misije

Misija pristupa ovim složenim i međusobno povezanim sigurnosnim prijetnjama na sveobuhvatan način kako bi osigurala da promjena bude i učinkovita i održiva.

Misija je podržala vlasti u BiH u izradi Strategije integriranog upravljanja granicom u BiH za period od 2025. do 2029. godine i pripadajući Akcioni plan. Usvajanje Strategije 2025. godine predstavlja značajan korak za Bosnu i Hercegovinu u izgradnji integriranog sistema sigurnosti i upravljanja granicama koji efikasno sprječava sve oblike prekograničnog kriminala i prijetnji. Misija pomaže Koordinacijskom tijelu za provedbu Strategije za integrirano upravljanje granicama u njegovom radu i naporima na implementaciji s ciljem daljnjeg razvoja relevantne strateške politike, zakonodavstva i mehanizama saradnje.

Podrška Misije također doprinosi razvijanju svijesti i jačanju kapaciteta aktera sistema krivičnog pravosuđa u sferi borbe protiv nezakonitih migracija i transnacionalnog organiziranog kriminala, uključujući tu i [krijumčarenje i trgovinu ljudima](#), oružjem i kulturnim dobrima, kao i s tim povezana djela korupcije.

U januaru 2025. godine, Parlamentarna skupština BiH usvojila je Zakon o graničnoj kontroli, čime je BiH pravni okvir usklađen s međunarodnim standardima i obavezama iz Strategije integriranog upravljanja granicama BiH (2025-2029). Misija je pomagala vlastima BiH tokom četverogodišnjeg procesa izrade zakona pružajući stručnu i tehničku podršku, kao i podržavajući institucionalnu koordinaciju. Zakon jača kapacitete BiH za rješavanje sigurnosnih izazova vezanih za granice, unapređuje međuagencijsku saradnju i predstavlja ključni korak ka uspostavljanju API/PNR sistema.

U martu 2024. godine, Misija je, u saradnji sa Odjelom OSCE-a za transnacionalne prijetnje / Jedinicom za graničnu sigurnost i upravljanje, omogućila obuku koji je vodio OSCE-ov mobilni tim za obuku. Obuka se sastojala od dva modula fokusirana na analizu ponašanja i tehnike intervjuisanja, kao i na borbu protiv trgovine ljudima. Kurs je ojačao sposobnosti 38 službenika Granične policije (24 muškarca, 14 žena) za efikasno profiliranje, provjeru, intervjuisanje i otkrivanje osumnjičenih stranih terorističkih boraca i počinilaca prekograničnih krivičnih djela, kao i potencijalnih žrtava ovih krivičnih djela, uz istovremeno

ublažavanje rizika od štete i poštivanje principa ljudskih prava tokom cijelog procesa procjene.

Sigurnost putnih dokumenata i otkrivanje prestupnika

OSCE pruža podršku nadležnim organima BiH u uspostavi API i PNR sistema kao ključnih preduslova za poboljšanje sigurnosti granica i zračnog prostora, uz istovremeno pružanje mogućnosti za zakonito i efikasno kretanje preko granice.

U saradnji sa Jedinicom za sigurnost i upravljanje granicom pri Sekretarijatu OSCE-a, rad Misije po principu „opremi i obuci“ značajno doprinosi osposobljavanju Granične policije BiH za otkrivanje prestupnika, kao i otkrivanje krivotvorenih ličnih i putnih dokumenata, te provedbu metoda verifikacije dokumenata primjenom najsavremenije forenzičke opreme. Ta podrška u velikoj mjeri doprinosi realizaciji širih aktivnosti borbe protiv transnacionalnih prijetnji.

Priručnik o zaštićenim dokumentima iz 2019. godine, čiju je izradu i objavljivanje podržala Misija, sada se koristi u službi osposobljavanja predstavnika policijskih agencija za otkrivanje najnovijih tehnika krivotvorenja dokumenata.

Trgovina kulturnim dobrima

U nastojanju da pomogne BiH u očuvanju dragocjenog kulturnog i historijskog naslijeđa i spriječi finansiranje kriminalnih aktivnosti korištenjem dobiti ostvarene nezakonitom trgovinom kulturnim dobrima i

umjetninama, Misija sa vlastima u BiH radi na osposobljavanju nadležnih institucija BiH, unapređenju zakonskog okvira u ovoj oblasti i uspostavi međuagencijske saradnje.

U partnerstvu s INTERPOL-om, Centrom protiv krijumčarenja umjetninama i Agencijom za školovanje i stručno usavršavanje kadrova pri Ministarstvu sigurnosti BiH, Misija je organizirala niz obuka koje su u velikoj mjeri doprinijele osposobljavanju 200 službenika sektora sigurnosti i pravosuđa. Visok stepen odgovornosti BiH nad ovim rezultatima ogleda se u tome što je Agencija akreditovala i uvrstila kurs o suzbijanju trgovine kulturnim dobrima u svoj službeni nastavni plan i program.

Uz podršku Misije, Centar protiv krijumčarenja umjetninama izradio je priručnik koji sada služi kao materijal za izvođenje obuke pripadnika Granične policije BiH i drugih policijskih agencija, carinskih službenika kao i sudija i tužilaca o uvozu i izvozu umjetnina i kulturnih dobara. U okviru javne kampanje na temu zaštite kulturnog naslijeđa i borbe protiv nezakonite trgovine kulturnim dobrima, čija je realizacija trajala mjesec dana, Misija je prenijela ključne poruke, uključujući ulogu javnosti u sprječavanju kriminala promoviranjem telefonske linije za provođenje zakona Krimolovci za prijavljivanje sumnjivih slučajeva trgovine ljudima.

Za više informacija
skenirajte QR kod.

Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini
Fra Anđela Zvizdovića 1, UNITIC Toranj A
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Tel: +387 33 952 100
Fax: +387 33 442 479
press.ba@osce.org
www.osce.org/bih

Pratite Misiju OSCE-a u BiH

